

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Štěpána Výborného v právní věci žalobců: **a) Ing. P. M., b) Ing. A. M.**, oba zastoupeni JUDr. Lubošem Hejzmanem, advokátem, sídlem Konviktská 297/12, Praha 1, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 4. 2025, č. j. MHMP 262492/2025, o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2025, č. j. 15 A 57/2025-49,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobců **s e z a m í t á .**
- II. Žalobci **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Úřad městské části Praha 11 (dále jen „stavební úřad“) rozhodnutím ze dne 8. 11. 2023, č. j. MCP11/23/066901/OV/Bal, povolil stavební záměr *Novostavba RD, K. X, P.-H.*. Odvolání žalobců proti tomuto rozhodnutí žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví zamítl a prvostupňové rozhodnutí stavebního úřadu potvrdil.

[2] Žalobci napadli rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze, který ji usnesením označeným v záhlaví odmítl pro opožděnost [§ 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Při posuzování otázky včasnosti žaloby městský soud vycházel z § 306 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále jen „nový stavební zákon“), který s účinností od 1. 7. 2024 stanoví zvláštní lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu v délce jednoho měsíce. Tuto speciální žalobní lhůtu žalobci dle městského soudu nedodrželi. Městský soud zdůraznil, že rozhodnutí žalovaného (ze dne 2. 4. 2025) bylo vydáno více než devět měsíců po nabytí účinnosti § 306 nového stavebního zákona (1. 7. 2024). Žalobci tak měli dostatek času na seznámení se s novou procesní úpravou zkracující lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutím vydaným stavebními úřady (s výjimkou rozhodování ve věcech přestupků na úseku stavebního práva).

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) podali proti usnesení městského soudu kasační stížnost, v níž namítají, že městský soud při odmítnutí žaloby nezohlednil nejasnost přechodných ustanovení nového stavebního zákona. Z nich stěžovatelé dovozují, že s ohledem na datum vydání prvostupňového správního rozhodnutí (listopad 2023) ještě před nabytím účinnosti nového stavebního zákona se rovněž soudní řízení mělo dokončit podle dosavadních právních předpisů. Pro podání žaloby se tak v daném případě měla uplatnit obecná dvouměsíční lhůta stanovená v § 72 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelům dle jejich přesvědčení vzniklo oprávněné očekávání stran standardní dvouměsíční délky žalobní lhůty. Zdůraznili, že celé stavební řízení probíhalo podle dřívější právní úpravy účinné v době zahájení řízení, a proto byl i městský soud vázán právním stavem účinným v době rozhodování správních orgánů.

[4] Při neexistenci přechodných ustanovení je dle stěžovatelů užití nové právní úpravy (konkrétně § 306 nového stavebního zákona) toliko pro určení žalobní lhůty nelogické a nesystematické. Městský soud tak dle stěžovatelů porušil princip legitimního očekávání a jejich právní jistotu. Stěžovatelé jsou přesvědčeni, že došlo rovněž k zásahu do jejich ústavního práva na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Závěry městského soudu stěžovatelé považují také za rozporné se zákazem retroaktivity.

[5] V souvislosti s tvrzeným legitimním očekáváním stěžovatelé v kasační stížnosti odkázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 20/2016-34 (*pozn. soudu: dohledat lze toliko rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 20/2016-36, který však stěžovateli uváděnou citaci neobsahuje a legitimním očekáváním se vůbec nezabývá*). Příslušné pasáže kasační stížnosti lze shrnout tak, že dle stěžovatelů nelze po účastnících požadovat, aby reagovali jinak než v souladu s legitimním očekáváním založeným dosavadní praxí a zákonnými ustanoveními.

[6] Stěžovatelé se rovněž dovolávali chybějícího, či nesprávného poučení správního orgánu, od čehož odvíjejí prodlouženou lhůtu pro podání žaloby.

pokračování

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na skutečnost, že rozhodnutí o odvolání bylo vydáno až po účinnosti nového stavebního zákona. Proto nemůže být pochybnost o aplikaci zvláštní žalobní lhůty v něm obsažené. Tento závěr dle žalovaného již opakovaně vyslovily i správní soudy.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[9] V nyní souzené věci je předmětem sporu otázka, zda stěžovatelé měli žalobu směřující proti rozhodnutí žalovaného podat k městskému soudu v jednoměsíční lhůtě stanovené § 306 odst. 1 nového stavebního zákona (účinného od 1. 7. 2024). Podle tohoto ustanovení *žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno*. Jedná se o zvláštní úpravu, která upravuje lhůtu pro podání správní žaloby proti rozhodnutí odchylně od obecné dvouměsíční lhůty stanovené § 72 odst. 1 s. ř. s.

[10] Nejvyšší správní soud se otázkou „zkrácené“ žalobní lhůty podle nového stavebního zákona ve své rozhodovací činnosti již opakovaně zabýval. Dospěl k závěru, že § 306 odst. 1 nového stavebního zákona se jednoznačně uplatní v situacích, kdy bylo rozhodnutí správního orgánu vydáno a doručeno po nabytí jeho účinnosti (shodně např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025-34, body 10 až 15, ze dne 22. 4. 2025, č. j. 1 As 247/2024-90, bod 21, nebo ze dne 15. 5. 2025, č. j. 1 As 260/2024-57, bod 14). Lze rovněž poznamenat, že „zkrácená“ žalobní lhůta se uplatní i tehdy, bylo-li správní rozhodnutí „pouze“ doručeno již za účinnosti nové právní úpravy, byť vydáno bylo ještě za účinnosti úpravy dřívější (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2025, č. j. 10 As 241/2024-42, bod 12, nebo již zmiňovaný rozsudek č. j. 1 As 247/2024-90, body 23 a 24).

[11] Tento výklad byl shledán ústavně konformním také v nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24. V něm Ústavní soud při výkladu § 306 odst. 1 nového stavebního zákona mj. potvrdil, že délka lhůty pro podání žaloby ke správnímu soudu (zvláštní jednoměsíční lhůta podle nového stavebního zákona vs. obecná dvouměsíční lhůta podle soudního řádu správního) se určuje podle právní úpravy účinné „v okamžiku doručení“ správního rozhodnutí, které má být žalobou napadeno (bod 42 citovaného nálezu).

[12] V nyní posuzovaném případě žalovaný vydal rozhodnutí o odvolání dne 2. 4. 2025. Stěžovateli a) je doručil dne 24. 4. 2025 a stěžovatelce b) dne 22. 4. 2025 (viz kopie doručenek na č. l. 40 spisu městského soudu). Jak vydání, tak doručení rozhodnutí žalovaného o odvolání tedy proběhlo již za účinnosti § 306 odst. 1 nového stavebního zákona, který nabyl účinnosti dne 1. 7. 2024. Na žalobní lhůtu proto městský soud správně aplikoval zvláštní úpravu podle nového stavebního zákona (tedy lhůtu v délce jednoho měsíce od doručení rozhodnutí), nikoli obecnou dvouměsíční lhůtu podle soudního řádu správního. Pokud stěžovatelé doručili datovou schránkou žalobu městskému soudu až dne 28. 5. 2025, podali ji opožděně.

[13] Těžiště další kasační argumentace spočívá v tvrzení stěžovatelů, že pokud se správní řízení řídilo starým stavebním zákonem, musí se jím řídit i řízení před správním soudem. Stěžovatelé se tak v zásadě dovolávají jednotnosti řízení před správním orgánem (správního řízení) a řízení před správním soudem (soudního řízení). Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu ovšem vyplývá, že řízení před správními soudy není pokračováním řízení správního (viz např. již usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007-62, č. 1742/2009 Sb. NSS).

[14] Podáním žaloby dochází k zahájení samostatného soudního řízení odlišného od řízení správního, soudní řízení není pokračováním řízení správního. Proto ve vztahu k žalobní lhůtě nelze aplikovat § 330 odst. 1 nového stavebního zákona (*řízení a postupy zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů*). Na situaci stěžovatelů nedopadá ani § 331 téhož zákona (*soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů*), neboť k zahájení soudního řízení nedošlo před nabytím účinnosti nového stavebního zákona.

[15] Správní orgány tedy v souladu s § 330 odst. 1 nového stavebního zákona (tj. přechodným ustanovením týkajícím se již zahájených správních řízení) správně ve správním řízení postupovaly podle původních (dosavadních) stavebních předpisů. Tato skutečnost však nic nemění na závěru, že řízení před správním soudem je řízením samostatným, které má vlastní nezávislou procesní úpravu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2025, č. j. 1 As 25/2025-30, bod 14).

[16] Nedůvodnou a zčásti též nesrozumitelnou je pak argumentace stěžovatelů, dle které při neexistenci přechodných ustanovení bylo užití nové právní úpravy § 306 nového stavebního zákona) městským soudem nelogické a nesystematické.

[17] Z výše podaného výkladu je dle Nejvyššího správního soudu naopak patrné, že přechodné ustanovení nového stavebního zákona, které se vztahuje právě k soudním řízením, existuje a je v novém stavebním zákoně obsaženo, přičemž je jím právě výše citovaný § 331. Dopadá však, jak již bylo uvedeno, toliko na soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti nového stavebního zákona (srovnej bod 34 nálezu Ústavního soudu ve věci sp. zn. I. ÚS 3241/24). *A contrario* a z logiky věci proto nemůže dopadat na soudní řízení zahájená po nabytí účinnosti zákona, což byl i případ stěžovatelů, kteří žalobu podali po více než devíti měsících po účinnosti aplikované právní úpravy. Výklad městského soudu tak nebyl retrospektivní (nepravě retroaktivní), jak se stěžovatelé mylně domnívají, nýbrž prospektivní. Městský soud účinnou právní úpravu aplikoval na případ, kdy k podání žaloby došlo až po nabytí účinnosti nové právní úpravy. Nebylo a nemohlo být tedy narušeno legitimní očekávání stěžovatelů jako adresátů právních norem či jejich právní jistota. Postupem městského soudu pak nebylo zasaženo ani do jejich práva na soudní ochranu dle čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

[18] Důvodnou Nejvyšší správní soud neshledal ani námitku týkající se nepoučení stěžovatelů o žalobní lhůtě. Správní orgán nemá zákonnou povinnost poučit účastníka o možnosti podání žaloby ke správnímu soudu. Podle § 68 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, správní orgán v poučení rozhodnutí uvede, zda je možné proti rozhodnutí

pokračování

podat odvolání, v jaké lhůtě a u kterého správního orgánu se odvolání podává. I zde se opětovně projevuje samostatnost správního a soudního řízení; poučovací povinnost správního orgánu se vztahuje pouze k řádným opravným prostředkům v rámci správního řízení, nikoli k podání žaloby ve správním soudnictví. Shodný závěr plyne také z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. již výše zmiňovaný rozsudek č. j. 1 As 247/2024-90, bod 26, a judikatura v něm citovaná). Správní orgán proto neměl povinnost poučovat stěžovatele o zvláštní lhůtě k podání žaloby, kterou upravuje nový stavební zákon.

[19] Závěrem Nejvyšší správní soud poznamenává, že s ohledem na bezodkladné přistoupení k rozhodnutí věci samé samostatně nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a návrhu na vydání předběžného opatření (shodně viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2020, č. j. 1 Azs 76/2020-37, bod 26, či ze dne 14. 3. 2019, č. j. 1 As 57/2019-23, bod 21).

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[21] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobci (stěžovatelé) neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. července 2025

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu